

Lausunto vuoden 2022 arviointikertomuksen havainnoista

Tarkastuslautakunta on käynyt tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan laajuudessa läpi kunnan taloutta ja hallintoa tilikaudelta 2022 ja esittänyt laatimassaan arviointikertomuksessa kunnanhallitukselle pyynnön vastineesta syyskuun loppuun mennessä sekä huomioimaan tarkastuslautakunnan havainnot seuraavaa talousarviota valmisteltaessa.

Alla on esitetty tarkastuslautakunnan keskeiset kysymykset kunnanhallitukselle sekä vastineet.

- 1) Mitkä ovat ne toimenpiteet, joilla varmistetaan työntekijöiden työhyvinvoinnin toteutuminen ja kunnan vetovoiman työnantajakuva?

Esihenkilötyö on merkittävin organisaation tuloksellisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttava tekijä. Tammelan kunnan johtamista ja esihenkilötyötä on lähdetty kehittämään mm. työsuojelurahaston rahoittamalla Me Tammelat- kehityshankkeella, joka toteutetaan vuosina 2022–2023. Kehityshankkeen tavoitteena on henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen kehittämällä johtamista ja esimiestyötä valmentavaksi ja osallistavaksi. Hankkeeseen osallistuvat johtoryhmä, kaikki esihenkilöt ja n. 50 henkilöstön edustajaa eri toimialoilta.

Vuosittain esihenkilöt käyvät henkilöstön kanssa kehityskeskustelut, joissa kartoitetaan henkilökohtaisen työhyvinvoinnin tilaa, työajan riittävyttä ja palautumista työstä. Jokainen voi kehityskeskustelussa tuoda esille mitkä asiat parantaisivat hänen työhyvinvointiaan. Esimiesten tehtävä on kehittää ja tukea henkilöstön työhyvinvointia vastausten perusteella.

Kunnassa tehdään laaja henkilöstökysely kahden vuoden välein. Kyselyssä selvitetään mm. henkilöstön työkuvan selkeyttä, tiimityön sujumista, esimiehen toimintaa ja työturvallisuutta.

Henkilöstöhallinto ja työterveyshuolto tekevät säännöllisesti työterveysyhteistyötä ja seuraavat henkilöstön hyvinvoinnin tilannetta sairauspoissaolojen ja työkyvyn osalta. Henkilöstön omaehtoista hyvinvointia tuetaan rahallisesti e-Passilla, jota voi käyttää liikunta-, kulttuuri-, ja hyvinvointipalveluihin.

Kunta pyrkii takaamaan jokaiselle mahdollisuuden turvallisiin ja terveellisiin työoloihin. Säännöllisesti työterveyshuollon kanssa tehtävät riskikartoitukset työtiloihin ja niissä esiin nousseiden epäkohtien korjaaminen varmistavat hyvät työskentelyolosuhteet kaikille. Fysioterapeutti on saatavissa työterveyden kautta tekemään ergonomisia tarkastuksia ja ohjausta hyviin työskentelytapoihin.

Henkilöstön tasapuolinen kohtelu niin palkkauksen kuin työn vaativuudenkin osalta varmistetaan työnvaativuudenarviointijärjestelmän kautta.

Brändinäkyvyyttä ja työnantajamielikuvaa on viime vuosina nostettu mm. lisäämällä tiedottamista kunta-alan työmahdollisuuksista sosiaalisen median kautta. Esille on tuotu esimerkiksi varhaiskasvatuksen palkkojen korotukset. Kuntarekry järjestelmään ollaan julkaisemassa Tammelan kunnan urasivut, joissa esitellään eri alojen työntekijöitä ja heidän mietteitään työskentelystä Tammelan kunnassa.

Etätömahdollisuus on laajentanut henkilöstön mahdollisuutta työskennellä kunnan tehtävissä, vaikka asuinpaikka olisikin kauempana.

Henkilöstöedut ovat vertailukelpoisia muiden kuntatyönantajien kanssa, uusimpana työsuohdepolkupyöräetu. Tammelan kunta tunnetaan erittäin koulutusmyönteisenä kuntana. Henkilöstöllä on moninaiset mahdollisuudet kouluttautua ja kehittää ammattitaitoaan.

Tammelan kunnan hakijamäärä avoimiin tehtäviin tai virkoihin on ollut n. 8 hakijaa, kun se vertailukunnissa on 2–3 hakijaa, joten tämän perusteella työnantajamielikkyytemme on hyvä. Meidän jokaisen, niin luottamushenkilön kuin henkilöstönkin, tehtävä on vahvistaa puheellamme ja teoillamme positiivista, vetovoimaista työnantajamielikkyyttä.

2) Millä toimenpiteillä Tammelan kunta varmistaa kunnan väestömäärän kääntämisen kasvuun?

Tammelan kunnan uusi kuntastrategia työstettiin alkuvuoden 2023 aikana. Kunnanvaltuusto hyväksyi strategian kesäkuun kokouksessaan. Strategia painottaa keskeisinä elementteinä kunnan elinvoimaisuuden vahvistamista, vahvaa markkinointia ja Tammelan tunnettavuuden edistämistä uusien asukkaiden ja uuden yritystoiminnan saamiseksi kuntaan.

Tammelan kunta toteuttaa aktiivista tonttipolitiikkaa. Kunta haluaa tarjota monipuolista asumista kaikenikäisille. Tammelan kunnassa on käynnissä erityinen tonttikampanja, jossa tontit ovat saatavilla edullisesti -50 % hinnoittelulla. Tonttikampanjaan on suunniteltu lisää toimenpiteitä niin tonttien hinnoittelun kuin markkinoinnin osalta. Näiden toimenpiteiden toteutus alkaa loppuvuoden 2023 aikana päätöksenteon valmistuttua.

Kunnanvaltuusto myönsi kesäkuun 2023 kokouksessaan lisämäärärahan maanhankintaan, joka kohdistui 11,44 hehtaarin kokoisen alan hankkimiseen Papinkedosta. Asian valmistelussa nähtiin vahvasti, että kyseisellä alueella on merkittävä asuinrakentamiseen liittyvä potentiaalinsa ja valmistuessaan monipuolistaisi Tammelan kunnan tarjoamia tonttivaihtoehtoja lisäten kunnan vetovoimaisuutta.

Tammelan kunta haluaa edistää ja mahdollistaa vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamisen vakituiseksi asunnoksi. Tammelan kunta haluaa etsiä ratkaisuja tämän tavoitteen edistämiseksi, sillä vapaa-ajan asukkaat ovat jo löytäneet Tammelan kunnan ja ovat siten keskeinen sidosryhmä sekä hyvin potentiaalisia uusia vakituksia asukkaita.

Omistusasuntojen ja tonttien lisäksi uusia asukkaita kiinnostaa vuokra-asuntojen saatavuus. Mikäli sopivan vuokra-asunnon löytäminen osoittautuu vaikeaksi, on mahdollista, että vuokra-asuntojen kartoitusta tehdään myös muista kunnista, vaikka Tammela olisikin kiinnostavin paikkakunta.

Tammela on uuden kuntastrategiansa vision mukaisesti *Luonnollinen kasvun paikka - edelläkävynä Tammela*. Tammelassa on käynnistynyt syyskauden 2023 alusta lukien maksuton varhaiskasvatus, joka on erittäin merkityksellistä lapsiperheiden asumiseen, toimeentuloon ja elämään. Maksuton varhaiskasvatus tukee ja edistää sitä, että Tammelassa lapsiperheillä on hyvät asumisen ja elämisen edellytykset. Maksuton varhaiskasvatus on keskeinen vetovoimatekijä, jolla toivotaan saavutettavan lisää uusia asukkaita Tammelan kuntaan.

Uusi yhtenäiskouluhanke on käynnistynyt Tammelan keskustassa. Kyseessä on merkittävä investointi koko Tammelan kunnan historiassa. Valmistuessaan se tulee olemaan uudenaikainen koulukokonaisuus, joka on erityinen Tammelan kunnan vetovoimatekijä. Samoin liikuntapuistoon valmistuva uusi sisäliikuntahalli on erityinen vetovoimatekijä, joka täydentää Tammelan kunnan monipuolisia liikuntamahdollisuuksia entisestään.

Vuoden 2023 aikana on panostettu Tammelan kunnan tunnettavuuden lisäämiseen uudenlaisen sosiaalisen median kautta tapahtuvan viestinnän keinoin. Tammelan kunta on tätä kautta herättänyt mielenkiintoa laajasti. Tavoitteena on ollut tuoda esiin Tammelan kunnan positiivisuutta, eri toimijoiden työtä, kunnan tapahtumia ja tilaisuuksia sekä erilaisia ”menovinkkejä”. Näiden kautta on toivottu saavutettavan myös henkilöitä, jotka harkitsevat muuttoa nykyiseltä paikkakunnaltaan ja pyritty herättämään heidän kiinnostuksensa Tammelaa kohtaan.

Tavoitteena on, että Tammelan kunnassa käynnistyy syyskaudella 2023 uuden kulttuuri- ja viestintäkoordinaattorin tehtävän rekrytointi. Tarkoituksena on, että rekrytoitava henkilö alkaa edistää Tammelan kunnan laaja-

alaista viestintäsuunnitelmaa, jonka tarkoituksena on myöskin osaltaan tukea Tammelan kunnan tunnettavuuden edistämistä ja uusien asukkaisen saamista kuntaan.

Suunnitelmana on, että Tammelan kunta osallistuu erikseen sovittaviin isoihin tapahtumiin kunnan esille tuomiseksi tapahtumassa vierailevien keskuudessa. Syyskaudella 2023 osallistutaan mm. Mustialassa järjestettävään traktorikynnön SM-kisoihin kunnan omalla esittelypaikalla. Tapahtumassa on tarkoitus markkinoida Tammelan kuntaa tapahtumassa vieraileville. Lisäksi on pohdittu osallistumista mm. matkailuun ja rakentamiseen liittyviin messutapahtumiin kunnan omalla esittelypaikalla.

Keskeistä on muistaa, että uusien asukkaiden saamisen lisäksi on yhtä lailla tärkeää pitää huolta siitä, että jo nykyisellään Tammelassa olevat vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat kokevat Tammelassa asumisen ja olemisen mielekkäänä. Samoin nykyisten yrittäjien toimintaedellytyksistä tulee huolehtia, jotta yrittäjät kokevat Tammelan hyvänä paikkakuntana harjoittaa omaa yritystoimintaansa.

- 3) Kuinka kunnanhallitus aikoo toteuttaa kunnan toimintojen ja konserniyhtiöiden tavoiteasettelun tulevaisuudessa?

Tammelan kunnan uusi strategia ”Tammela – kahden kansallispuiston koti” hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Strategian toteuttaminen, seuranta ja arviointi on osa kunnan talousarvio- ja tilinpäätösprosesseja. Vuoden 2024 talousarvioon tullaan ottamaan strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Tavoitteita tullaan asettamaan 1-4 jokaista palvelualueetta kohti. Tavoitteet tullaan johtamaan strategiasta ja tavoite tulee kuvata selkeästi. Tavoitteessa tullaan asettamaan lähtötaso, tavoitetaso sekä mittari.

- 4) Koska kunnanhallitus aikoo toteuttaa lakisääteisen tehtävänsä kuntalaissa määrättyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäviensä osalta?

Tammelan kunnan sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan perusteet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 2.11.2015. Sisäisen valvonnan osalta ohjeistuksen päivittäminen on aloitettu ja näillä näkymin se saadaan valmiiksi 2023 vuoden aikana.

Riskienhallinnan ohjeistus ja suunnitelma aloitetaan vuoden 2023 aikana. Koska riskienhallinta koskee koko kuntaa ts. kaikkia toimialoja, tullaan työtä seuraamaan johtoryhmässä.

Tilintarkastajat ottavat vuosittain kantaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Vuoden 2022 tilintarkastuskertomuksen perusteella kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti.

- 5) Millä toimenpiteillä kunta varmistaa jatkossa investointien toteutumisen valtuuston tahdon mukaisesti?

Investointisuunnitelmien sisältö laaditaan pääosin ennusteiden ja kokemuksen pohjalta yhdistettynä taloudelliseen vertailuun. Kunnan tulee riittävän nopeasti kyetä reagoimaan kunnassa tapahtuviin rakenteellisiin muutoksiin jotka osaltaan tuo myös muutostarpeita investointiesityksiin. Investointien kokonaiskuvaa ajatellen kunnanhallitus pyytää palvelualueilta tarkemman investointiaikataulun talousarviovuodelle sekä ajantasaisen tilanne-seurannan osavuosikatsauksien yhteyteen, investointien muutokset tulee olla perusteltuina.

- 6) Miten yrittäjyyteen ja elinvoimaan liittyvät tavoitteet tulevaisuudessa saavutetaan ja millaisia käytännön toimenpiteitä näiden edistämiseksi suoritetaan?

Tammelan kunta haluaa tehdä rakentavaa yhteistyötä kunnassa ja seudulla toimivien yrittäjien kanssa. Tammelan kunnan uuden kuntastrategian yhtenä pääteemana on *Tammela on elinvoimainen ja yritysystävällinen*. Tä-

mä merkitsee mm. sitä, että kehitämme koko kuntaa eri alueiden omaleimaisuus huomioiden vetovoiman lisäämiseksi. Lisäksi teemme hyvää yritys yhteistyötä ja syvennämme kumppanuuksia koko kunnan alueella. Samoin toteutamme vahvaa markkinointia ja edistämme Tammelan tunnettavuutta. Myöskin toteutamme ennakoivaa taloussuunnittelua ja pitkäjänteistä omistajapolitiikkaa.

Tammelan kunta on rekrytoinut uuden elinvoimakoordinaattorin tekemään aktiivista työtä kunnan elinvoimaisuuden edistämiseksi. Parhailtaan työstetään kuntastrategiaa täydentämään kunnan omaa elinkeinopoliittista ohjelmaa, jossa tullaan esittelemään mm. yritys yhteistyöhön liittyvää toimintaohjelmaa. Myös seudullisesti on valmisteilla oma elinvoimaohjelmansa.

Tammelan kunnalla on yhteistyösopimus Forssan Yrityskehitys Oy:n kanssa. Tämän sopimuksen kautta yrityksillä on mahdollisuus saada neuvontapalvelua oman yrityksensä perustamiseen ja kehittämiseen. Myös Tammelan kunnan viranhaltijat ja työntekijät neuvovat ja opastavat yrityksiä niiden tarpeiden mukaisesti.

Kunnanvaltuuston käsittelyyn tulee syyskaudella 2023 esitys hallihankkeen käynnistämisestä Kaukjärven teollisuusalueen kehittämiseksi. Tämä hanke mahdollistaa Kaukjärven teollisuusalueen kehittämisen ja tulee toteutuessaan tekemään kyseisen teollisuusalueen näkyvämmäksi valtatie 10 käyttäjille.

Kunta sponsoroi seutukunnan yhteisen syksyllä 2023 vietettävän yrittäjäjuhlan järjestämistä ja Tammelan kunnan edustajien osallistumista tilaisuuteen toimivan yhteistyön ja vuorovaikutuksen varmistamiseksi kunnan sekä kunnassa ja seudulla toimivien yrittäjien välillä.

Väestömäärän kääntämiseen kasvuun liittyvään kysymykseen annetussa vastauksessa on eritelty muita toimenpiteitä, jotka nivoutuvat asukashankinnan lisäksi myös yrittäjyyteen ja elinvoimaan liittyvään kysymykseen.